

Priodoldeb i Ymarfer

Rheoleiddio ac ymarferwyr addysg yng Nghymru

Beth yw Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA)?

Mae Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA) ('CGA') yn gorff annibynnol sy'n rheoleiddio ymarferwyr addysg yng Nghymru er budd y cyhoedd – eich budd chi.

Ystyr 'rheoleiddio' yw bod CGA yn gyfrifol am sicrhau bod ymarferwyr addysg yn addas i ymarfer yng Nghymru. Mae cyflawni'r gwaith hwn yn rhoi diogelwch a hyder yn y proffesiynau addysg i chi, i ddysgwyr ac i ymarferwyr addysg. Mae gan bawb hawl i ddisgwyl y safonau uchaf gan ymarferwyr wrth addysgu dysgwyr, yn enwedig plant a phobl ifanc.

Sut mae CGA yn rheoleiddio?

Mae CGA yn rheoleiddio drwy gynnal Cofrestr Ymarferwyr Addysg yng Nghymru, a thrwy edrych ar fanylion ymddygiad personau cofrestredig (a hynny'n ymddygiad mewn sefydliad addysgol neu'r tu allan) neu ei gymhwysedd (ei allu fel ymarferydd addysg) lle caiff amheuaeth ei bwrw ynghylch hyn. Gallai hyn fod oherwydd bod y person cofrestredig wedi'i ddiswyddo o ysgol, neu ei euogfarnu gan lys. Yn y pen draw, CGA sy'n penderfynu p'un a oedd ymddygiad neu anghymhwysedd person cofrestredig mor wael fel y dylai effeithio ar ei gofrestriad.

Ni ellir cyflogi person fel:

- athro cymwysedig sy'n cyflawni gwaith penodedig athro mewn ysgol a gynhelir, neu ysgol arbennig nas cynhelir yng Nghymru (athro ysgol);
- person sy'n darparu addysg mewn neu ar ran sefydliad addysg bellach yng Nghymru (athro AB);
- gweithiwr cymorth dysgu ysgol sy'n darparu neu sy'n cefnogi athro ysgol wrth ddarparu gwasanaethau penodol mewn ysgol a gynhelir, neu ysgol arbennig nas cynhelir yng Nghymru;
- gweithiwr cymorth dysgu addysg bellach sy'n darparu gwasanaethau penodol mewn neu ar ran sefydliad addysg bellach yng Nghymru;
- gweithiwr ieuentid sy'n darparu gwasanaethau datblygu ieuentid i neu ar ran corff perthnasol (heblaw fel gwirfoddolwr);
- gweithiwr cymorth ieuentid sy'n darparu gwasanaethau datblygu ieuentid i neu ar ran corff perthnasol (heblaw fel gwirfoddolwr);
- ymarferydd dysgu seiliedig ar waith sy'n darparu gwasanaethau i neu ar ran corff dysgu seiliedig ar waith (heblaw fel gwirfoddolwr);
- athro ysgol annibynnol sy'n darparu (neu'n dymuno darparu) gwasanaethau athro ysgol annibynnol mewn, neu ar gyfer ysgol annibynnol yng Nghymru;
- athro ysgol annibynnol arbennig ôl-16 sy'n darparu (neu'n dymuno darparu) gwasanaethau athro ysgol annibynnol arbennig ôl-16 mewn, neu ar gyfer ysgol annibynnol yng Nghymru;
- gweithiwr cymorth ysgol annibynnol sy'n cefnogi (neu'n dymuno cefnogi) gwasanaethau athro ysgol annibynnol mewn, neu ar gyfer ysgol annibynnol yng Nghymru;
- gweithiwr cymorth dysgu ysgol annibynnol arbennig ôl-16 sy'n cefnogi (neu'n dymuno cefnogi) gwasanaethau athro ysgol annibynnol arbennig ôl-16 mewn, neu ar gyfer ysgol annibynnol yng Nghymru,

oni bai ei fod wedi'i gofrestru gyda'r Cyngor.

Mae cofrestru'n rhoi sicrwydd i gyflogwr a'r cyhoedd nad oes gan berson cofrestredig ddim byd perthnasol wedi'i gofnodi yn ei erbyn a allai ei wneud yn anaddas i addysgu dysgwyr, yn enwedig plant a phobl ifanc. Mae hefyd yn rhoi sicrwydd bod athro ysgol yn meddu ar Statws Athro Cymwysedig (SAC).

A oes safonau y mae disgwyl i ymarferwyr addysg eu bodloni?

Oes. Mae gan CGA God Ymddygiad ac Ymarfer Proffesiynol sy'n ganllaw i'r safonau y gall dysgwyr, rhieni a'r cyhoedd eu disgwyl gan bersonau cofrestredig, ac mae'n helpu ymarferwyr addysg i ddeall yr hyn mae eraill yn ei ddisgwyl ganddynt fel gweithwyr proffesiynol.

Er bod 99.9% o bersonau cofrestredig yn cydymffurfio'n llawn â'r Cod, mae lleiafrif ohonynt yn gweithredu'n groes iddo bob blwyddyn.

Mae gan CGA rymoedd cyfreithiol i ymchwilio i'r achosion hyn o weithredu'n groes i'r Cod a phenderfynu a yw'r ymarferwyr addysg dan sylw yn addas i barhau i fod wedi'u cofrestru.

Nid yw'r Cod yn trafod pob enghraifft o safonau y mae angen i'r gweithwyr proffesiynol hyn eu bodloni.

Ymchwiliad a gwrandawriad

Bydd CGA yn ystyried pob achos o weithredu'n groes i'r Cod a gaiff ei adrodd iddo, ond dim ond y rheiny lle mae'n credu y gellid bodloni'r trothwy ar gyfer 'ymddygiad proffesiynol annerbyniol', 'anghymhwysedd proffesiynol difrifol' neu euogfarn am 'drosedd berthnasol' y bydd yn ymchwilio iddynt.

Er enghraifft, mae diswyddo am:

- ymyrryd â gwaith cwrs arholiadau;
- perthynas amhriodol gyda dysgwr;
- ymosod ar ddysgwr

yn fwy tebygol o fodloni'r trothwy ar gyfer 'ymddygiad proffesiynol annerbyniol'.

Dim ond yr enghreifftiau mwyaf difrifol o achosion o weithredu'n groes i'r Cod a gaiff eu cyfeirio fel y cynhelir gwrandawriad cyhoeddus. Un canlyniad posibl yw bod cofrestriad yr ymarferydd addysg yn cael ei atal neu ei ddileu, neu rhoddir rhybudd ynghylch ei ymddygiad yn y dyfodol.

Ynghylch y daflen hon

Crynodeb bras yw'r wybodaeth yn y daflen hon am weithdrefnau disgyblu CGA.

O dan unrhyw amgylchiadau, *Rheoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Prif Swyddogaethau) (Cymru) 2015*, fel y'i diwygiwyd, a *Gweithdrefnau a Rheolau Disgyblu 2023* CGA sy'n cael blaenoriaeth. Mae'r Rheolau a gwybodaeth arall am rôl reoleiddio CGA i'w gweld yn www.cga.cymru.

Nid oes unrhyw reolau cyffredinol yn berthnasol wrth benderfynu difrifoldeb yr ymddygiad neu'r cymhwysedd a adroddir, ac a ddylid effeithio ar gofrestrriad ymarferydd addysg.

Cyswllt allweddol

Cyfeiriad **Y Tîm Priodoldeb i Ymarfer**, Cyngor y Gweithlu Addysg, 9^{fed} llawr, Eastgate House, Ffordd Casnewydd, Caerdydd, CF24 0AB

Ffôn 029 2046 0099

E-bost priodoldebiymarfer@cga.cymru

Caiff personau cofrestredig sy'n ddarostyngedig i'r gweithrediadau hyn gyflwyno ffurflenni, dogfennau a sylwadau ysgrifenedig i CGA yn Gymraeg neu Saesneg.